

ЦАНА ПАПРАЎКІ

На сесіі Вярхоўнага Савета БССР пасля бурных дэбатаў прыняты Закон «Аб прыярытэтным сацыяльна-культурным і эканамічным развіцці вёскі і аграрнапрамысловага комплексу». Карэспандэнт БЕЛТА сустраўся з адным з удзельнікаў дыскусіі народным дэпутатам Беларускай ССР другім сакратаром ЦК КПБ А. С. КАМАЕМ.

— Аляксей Сцяпанавіч, пры абмеркаванні праекта гэтага закона вы настойвалі на ўнясенні ў яго папраўкі аб дзяржаўных гарантыях сацыяльнай абароны, павышэнні жыццёвага ўзроўню сялянства. Абсалютная большасць народных дэпутатаў вас падтрымала. Чым была выклікана гэта прапанова?

— Прапанова аб унясенні ў закон палажэння аб адказнасці дзяржавы за падтрыманне жыццёвага ўзроўню вясцоўцаў мною ўнесена ў сувязі з рэальнай, цяжкай сітуацыяй, якая складаецца ў вёсцы ва ўмовах пераходу да рэальнай эканомікі.

Некiруемы рост цэн на прамысловую прадукцыю, будаўніцтва, паслугі стварыў такую сітуацыю, што сельская гаспадарка рэспублікі павінна будзе зрабіць некампенсуемых затрат амаль на 4 млрд. рублёў. Гэта больш, чым увесь прыбытак, атрыманы калгасамі і саўгасамі ў 1990 годзе (3,6 млрд. рублёў). У такой абстаноўцы акажуцца стратнымі каля 60 працэнтаў гаспадарак. А гэта значыць, па-першае, што яны не будуць мець крыніц фінанса-

вання нават для простага ўзнаўлення. Хочам мы таго ці не, пачнецца згортванне нерэнтабельных галін.

Па-другое, калгасы і саўгасы будуць вымушаны ўразаць свае праграмы сацыяльнага развіцця, што затармазіць падвышэнне ўмоў працы і быту сельскіх жыхароў.

Па-трэцяе, калгасы і саўгасы не змогуць павялічваць аплату працы работнікам, дэпамагаць малазабеспечаным пенсіянерам, інвалідам і іншым катэгорыям грамадзян, якія маюць патрэбу ў гэтым. У выніку яшчэ хутчэй пачне пагаршацца дэмаграфічная сітуацыя ў вёсцы, узмоцніцца міграцыя ў горад. А яна і так вялікая. За 1990 год пакінулі вёску і перабраліся ў горад 50 тыс. сельскіх жыхароў. Пакуль што адрозненні паміж горадам і вёскай павялічваюцца. Напрыклад, у 1990 годзе ў разліку на 1.000 жыхароў гарадоў пабудавана жылля 587 кв. метраў, а на 1.000 сельскіх жыхароў — толькі 345 кв. метраў. Толькі 17 працэнтаў сельскіх населеных пунктаў маюць водаправод. Значная колькасць населеных пун-

ктаў элементарна нядобраўпарадкавана. Да гэтага года вясцоўцам менш выдзялялася ў разліку на душу насельніцтва прамысловых і харчовых тавараў, ды і цэны на іх былі вышэйшымі.

Або возьмем заробную плату. Хто ведае ўмовы, у якіх працуе даярка, механізатар, той, вядома, скажа, што іх праца павінна аплачвацца значна вышэй, набліжацца да аплаты тых, хто працуе ў складаных умовах. На справе ж сярэдняй зарплата даяркі цяпер недзё перавышчае 300 рублёў, механізатара — 250 рублёў.

Сяляне разумеюць сваю адказнасць перад грамадствам, працягваюць сумленна ажыццяўляць свой хлебаробскі абыяка, і яны маюць права спадзявацца, што грамадства, дзяржава адпаведным чынам ацэняць гэта.

Але нават у разглядаемай цяпер на сесіі Вярхоўнага Савета БССР Дзяржаўнай праграме БССР па сацыяльнай абароне насельніцтва і стабілізацыі эканомікі запісана: «...забеспечыць павелічэнне ў 1992 годзе сярэдняй заробтнай платы працоўных у сферы матэрыяльнай вытворчасці ў 1,5—2 разы». У адносінах жа да сельскіх працаўнікоў: «...далейшае павелічэнне заробтнай платы работнікам сельскай гаспадаркі звыш кампенсацый з бюджэту ажыццяўляць за кошт срод-

каў гаспадарак па меры палепшэння іх фінансавага стану». Аднак фінансавы стан не можа палепшыцца пры адсутнасці парытэту цэн. Вось гэта і выклікала ў мяне жаданне разам з іншымі дэпутатамі-камуністамі прапанаваць да закона папраўку наступнага зместу: «Дзяржава гарантуе сацыяльную абарону сялянства, павышэнне яго жыццёвага ўзроўню...»

— А як вы ацэньваеце закон у цэлым?

— Гэта па сутнасці першая буйная заканадаўчая акцыя на карысць сялянства, як бы першае афіцыйнае прызнанне грамадствам неабходнасці ўсенароднай дапамогі сельскаму працаўніку. Лічу, што прыняцце закона стане стымулам для вясцоўцаў, уселіць у іх аптымізм і ўпэўненасць у будучыні. Бо вёска атрымлівае дзяржаўную гарантыю па сацыяльнае развіццё і ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы. Для яе законам устанаўліваецца цвёрдая доля ў дзяржаўных капітальных укладаннях, у бюджэце рэспублікі, у матэрыяльна-тэхнічных рэсурсах, прадастаўляюцца льготы і перавагі гаспадаркам і сельскім жыхарам. А галоўнае, паўтаруся, закон гарантуе эквівалентнасць тавараабмену паміж сельскай гаспадаркай і іншымі галінамі, аб чым многа было сказана і напісана. Такі закон даўно чакалі сельскія працаўнікі.